

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

1. Tingfarebolken

... ingen må bryte lagmannens lovutsagn med mindre kongen ser at lovboka sier noe annet, eller kongen med kloke menns samtykke mener at noe annet er riktigere.

Tingfarebolken, kap. 10

Oppgaver:

Tingfarebolken 1.

Navn på gruppe:

1. Hva kaller vi dette, og hva ble det brukt til?

2. Hva er en lagmann, og hva skulle til for å bli valgt til å bli lagmann?

3. Hvordan tror dere det hadde vært dersom vi ikke hadde felles lover som gjaldt for alle?

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

2. Kristendomsbolken

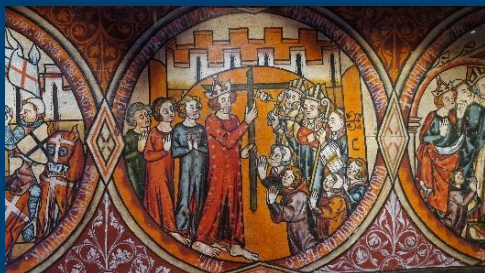
Etter vår konges frafall er det den første arv at den skal være konge over Norges konges velde som er Norges konges ektefødte sønn, den eldste aleine.

Kristendomsbolken kap. 4

Oppgaver:

Kristendomsbolken 2.

Navn på gruppe:

1. Hvem tror man har eid denne ringen?

2. Hvorfor tror vi at denne altertavlen er laget i Norge (tips: se på teksten i bildet)?

3. Hvor lang tid tror dere det tar å lage en håndlaget bok slik som landsloven? Tenk litt på hva det kan ha kostet i forhold til en bok i dag.

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

3. Landevernsbolken

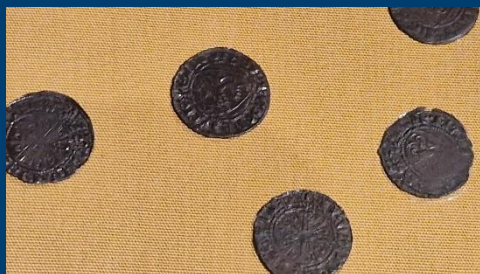
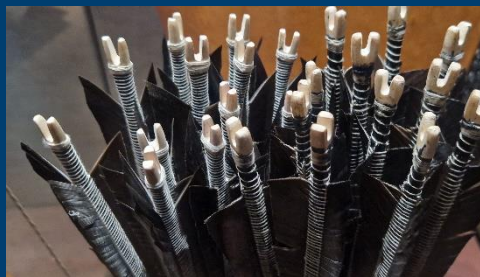
Nå skal alle betale leidangen sin etter forholdsmessig utjevning.

Landevernsbolken, kap. 6

Oppgaver:

Lande vernsbolken 3.

Navn på gruppe:

1. Hva er en bondesoldat og hvordan skulle han være utrustet (antall piler, sverd, rusting osv.)?

2. Denne runepinnen forteller om Kong Håkon Håkonssons leidang, hva er leidangen?

3. Leidangsskatten var den første statsskatten, hva skulle den brukes til? Hva brukes skattepengene våre til i dag?

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

4. Mannhelgebolken

Det er ubotamål å drepe noen inne i bolighus eller ute på tunet eller innenfor gjerdet som går rundt åker eller eng på hans eget hjemsted, med mindre det blir gjort i selvforsvar.

Mannhelgebolken, kap. 3

Oppgaver:

Mannhelgebolken 3.

Navn på gruppe:

1. Hvilke kniver var forbudt å gå med på seg i følge Landsloven?

2. Hva betyr det at kongen får «voldsmonopol»?

3. Hvordan hadde det vært dersom alle selv kunne dømme og gi straff til de som de mente hadde gjort noe galt?

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

5. Arvebolken

En kvinne skal ikke gis med mer hjemmefra i klær enn en tredjedel av medgiften. Det giftingsmannen gir mer med hjemmefra, skal være i slike ting som er til inntekt og avkastning for den som får kvinnen.

Arvetallet, kap. 1

Oppgaver:

Arvebolken 5.

Navn på gruppe:

1. Kan dere tenke dere hvilken type ring dette er og hva den skulle symbolisere (bety)?

2. Hva er medgift?

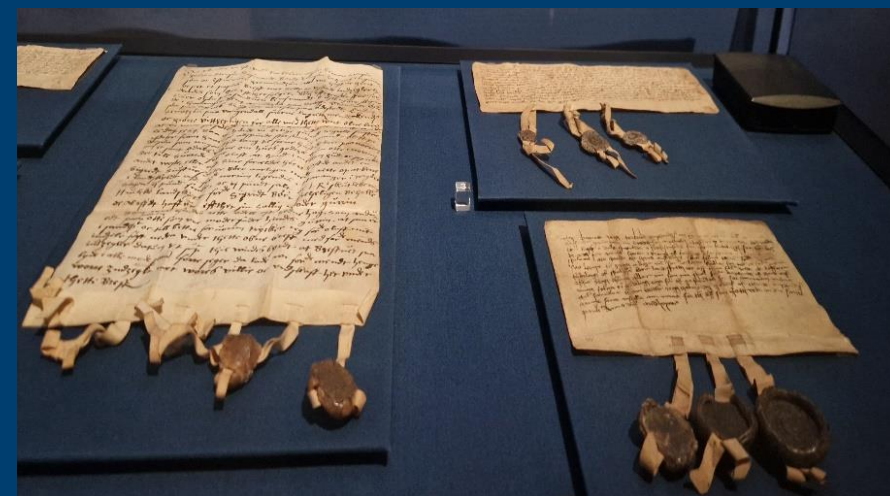
3. I Norge i dag er det like rettigheter for menn og kvinner når det kommer til arv, tror dere det er slik i alle land i dag?

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

6. Odelsbolken

...hvis en jordeiendom ligger til samme slekts gren i 60 år eller mer, blir den odelsjord for dem som eier den...

Landeiebolken, kap.

Oppgaver:
Odelsbolken 6.

Her er mætt sverret vido þann er leggit h
nans þa skil sa veita trygghir er hono a. Enes þa reki
i þunnskap a þer 7 þygr hrihana er dan armat gra ne
er saman þa er i an trygghrope sem hri et vege a tr
n þe er ganga. **Þessum** þer vspilla
samkinnu manna o þoðet ap þers heute er veizkun
skina þar liban þu þu ferri þo at þer verð. oðan ha
gha þuot rekkat. þa no, soz milt þer. þa þu þe veta
meu 7 leir dör. s. vido käng. er þu þu þu þu at margr
þerir þengir þemdu 7 þandredi þ þerri durtuendi.

Navn på gruppe:

1. Hvor lenge måtte en gård være i samme familie for å bli en Odelsgård? Og hvordan kunne man bevise eierskap?

2. Hvordan fungerte odelsretten i middelalderen? Hvordan tror dere det var for de som ikke hadde noen gård å arve?

3. Hvilken betydning har arv i dag for hvordan folk klarer seg (i Norge og ellers i verden)?

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

7. Landsleiebolken

Nå skal alle betale leidangen sin etter forholdsmessig utjevning.

Landevernsbolken, kap. 6

Oppgaver:

Landsleiebolken 7.

Navn på gruppe:

1. Hva var en trell, og hva var en leilending?

2. Hvorfor fikk flere egen gård/jordeiendom etter Svartedauden?

3. Diskuter forskjellen på å eie og leie, før og nå.

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

8. Kjøpebolken

Fpund, vetter, lodd, målekar og stikker skal gjelde over hele landet, slik at fåkunnige folk kan narres mye mindre, hvor ordi det nå er vedtatt over hele landet at samme de enn kan være i landet.

Kjøpebolken, kap. 29

Oppgaver:

Kjøpebolken 8.

1. Hva ble denne lille hestefiguren brukt til?

2. Hvorfor er det viktig med standardisering av mål og vekt? Hvordan tror dere det kunne oppstå krangler og konflikter rundt en handel?

3. Tenk litt rundt hvordan det er i dag dersom noen føler seg lurt når de har kjøpt noe, hva kan man gjøre da?

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

9. Tyvebolken

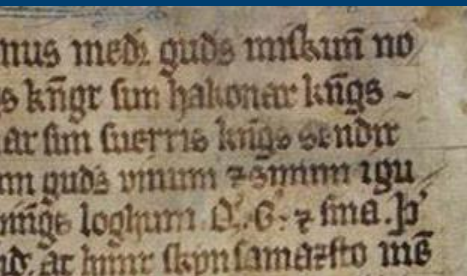
Og hvis han ikke kjøper seg fri fra pisking, skal han piskes, og brennemerkes med en nøkkel på kinnet.

Tyvebolken, kap. 1

Oppgaver:

Tjuvebolken 9.

Navn på gruppe:

1. Hvorfor/hvordan er nøkler knyttet til straff av tyver?

2. Hva var vanlig straff for en tyv? Noen kunne ikke straffes, hvem var de? Og hvorfor?

3. Tenk over noen grunner til at folk stjeler i dag, både i Norge og ellers i verden.

LANDSLOV JUBILEET

1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.

Retterbøter/ Epilog

Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

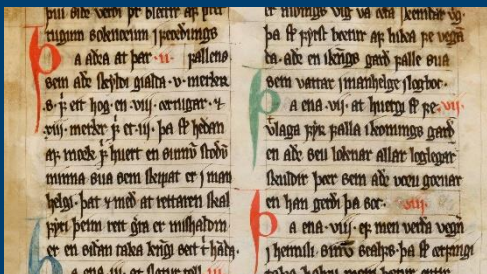
Rettebøter

..lovboka som den vørdelege herre kong Magnus, far vår, fekk i stand, nokre stader ikkje synest å gje så klar orskurd som folk treng, og dessutan finst det fleire omstende i sakene enn ein kan vente at ei så lita bok kan avgjere.

Renerbot fra Eirik Magnusson 2. juli 1280

Oppgaver:
Retterbøter.

Navn på gruppe:

1. Er denne boken håndskrevet eller trykket? Hva er fordelene med trykte bøker i forhold til håndskrift?

2. Hva betyr retterbøter?

3. I dag er det mange som nesten bare leser ting digitalt, tror dere vi har bøker på papir i fremtiden?